

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

[ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΓΚΡΙΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ]

Φίλτατε κ. Ν. Μπενάκη,

Σὲ συγγαίρω διὰ τὴν ἐκπολιτιστικὴν ἰδέαν τῆς ἐκδόσεως ἡμερολογίου, ἀντικατοπτρίζοντος τὴν φιλολογικὴν ἐν τῷ τόπῳ μας κίνησιν. Ἐδελπιστῶ ὅτι ἡ συγκομιδὴ σου ἔσται ἄφθορος καὶ αἱ σελίδες τοῦ ἡμερολογίου σου θὰ πλουτισθῶσι μὲ πνευματικὰς εἰσφορὰς καὶ ὠφελίμους καὶ τερπνάς, ὅπως τὸ ἀνάγνωσμα καταστήθει κερτικὸν καὶ εὐάρεστον. Ὑπάρχουν εὐτυχῶς ἱκανοὶ οἱ δυνάμενοι καὶ ἐνταῦθα νὰ βοηθήσωσιν ἐπαρκῶς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνά σου, ὅπως, διὰ τῆς πρωτοβουλίας σου πάντοτε, τὸ Ἡμερολόγιόν σου καταστήθῃ ἐφάμιλλον πρὸς τὰ ἄριστα τοῦ τοιοῦτου εἶδους. Ἀληθῶς ὁ τόπος μας ἐξακατηρίσθη πολλάκις ὡς κυρίως ἐμπορικὸς καὶ βιομηχανικὸς, εἰδωλολατρῶν εἰς τὴν λάμπριν τοῦ χρυσοῦ ἢ καὶ εἰς τὴν τοῦ ἄπλου νικελίου κέρματος ὕψιν. Ἄλλ' ὁ ἀφορισμὸς εἶναι παρὰ πολὺ γενικὸς καὶ κατὰ μέγα μέρος ἄδικος ἢ ἀστήρικτος.

Ἄν ἀγοῦμαι τὴν ἐν τῇ πόλει μας κυριαρχίαν τοῦ κερδοῦ. Ἄλλ' ὁ κατακτητὴς δὲν ἐξεπόρθησε τὰ πάντα. Ἀφῆκεν εὐτυχῶς εἰς πολλὰ σημεῖα ἐλευθέραν τὴν διέξοδον τοῦ πνεύματος καὶ ἡ πόλις δύναται νὰ κωνχηθῇ ὅτι ἀριθμῆι ἱκανοὺς σκαπανεῖς τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς κινήσεως καὶ ἀρκετοὺς καὶ δεξιωτάτους χειριστὰς τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος.

Ἄλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα δεῖται χειραγωγήσεως, ἢ ὅποια ἔλειπεν, ἔπρεπε δὲ νὰ μετακληθῆς σὺ ἐκ τοῦ «Ἀστεως» χάριν τοῦ «Νεολόγου», τοῦ ὁποίου ὁ δαιμόνιος Διευθυντὴς γνωρίζει νὰ περισυλλέγῃ ὅ,τι χρήσιμον, ὅπως ὠδήγησιν τὴν πνευματικὴν αὐτὴν μηχανὴν εἰς ἐτησίαν ἐκδήλωσιν τοῦ λανθάνοντος φιλολογικοῦ ὄργασμοῦ μας. Καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ πρωτόλειον τοῦτο τῆς ἐργασίας σου

ταύτης δὲν θὰ εἶναι ἄγνωμον οὔτε ἀποθαρρυντικόν, ἀλλὰ θὰ σοὶ ἀποδώσῃ τοὺς ἠθικοὺς τοῦλάχιστον καρποὺς τῶν κόπων σου. Ἐν-
 απόκειται ὅμως καὶ εἰς τοὺς καλοὺς συνεργάτας σου νὰ συμπλη-
 ρώσωσι τὸ ἔργον. Ἡ φιλοδοξία εἶναι εὐγενὲς αἴσθημα καὶ πιστεύω
 ὅτι ἡ χορεία τῶν ποθοῦντων νὰ καταλάβωσι μίαν ἐξέχουσαν θέσιν
 εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν σου περιέχει ἱκανοὺς ἐργάτας ἐμφορομένους
 τοῦ πόθου, ὅπως διὰ τῶν φώτων των ἐξωραΐσωσι τὰς σελίδας του.

Διὰ τοῦτο σπεύδω νὰ σοὶ ἐμπνεύσω θιάρως.

Εἶσαι τόσον πολὺ ἀγαπητὸς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐνταῦθα καὶ ἄλλα-
 χοῦ, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ παρὰ πολλοῖς, τροφίμοις τῆς ἐμπνευσάσης σε
 Μούσης, ὁ διάπυρος πόθος ἢ νὰ εἰσέλθωσι μαζί σου εἰς τὸ Πάν-
 θεον τῆς φιλολογικῆς δόξης ἢ νὰ συναποθάνωσι μετὰ σοῦ, ἐξαγο-
 ράζοντες τοῦλάχιστον διὰ τῆς μεγάλης αὐτοθυσίας των μίαν τινὰ
 ὑστεροφημίαν.

Ἄν ἤμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πόσον ἐπόθουν νὰ λάβω καὶ ἐγὼ
 μίαν μικρὰν θέσιν— ἔστω καὶ τὴν μᾶλλον ἀπόμερον— εἰς τὸ ἡμε-
 ρολόγιόν σου, ἵνα συμμετάσχω τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης, ἢ ὅποια
 πάντως θὰ στεφανώσῃ τοὺς συνεργάτας σου, συντρέχοντας τὴν
 πρωτοβουλίαν τῆς καινοτομίας σου ἐν τῇ πόλει μας. Ἄλλ' ὁ διά-
 πυρος αὐτὸς πόθος μου προσέκοψεν εἰς τὸ δυσχερὲς τῆς ἀνευρέσεως
 θέματος, δυναμένου νὰ ἐλκύσῃ τὸν ἀναγνώστην. Μὴ σοῦ φανῆ
 τοῦτο παράδοξον καὶ μὴ τὸ ἀποδώσης εἰς ὑπερφύαλον ἐγωϊσμόν
 μου, ἀξιοῦντος τάχα νὰ λύσω τὸν τειραγωνισμόν τοῦ κύκλου, ὅ-
 πως καταταχθῶ εἰς τὴν σεμνὴν χορείαν τῶν συνεργατῶν σου. Τοι-
 αῦτη μωρὰ ἀξίωσις δὲν μὲ ὑπέταξεν. Ἄν εἶμαι μωροδόξος οὔτε
 κουφοεγωϊστῆς. Τοῦναντίον ἔχω αἰχμαλωτισθῆ ἐκ τῆς πεποιδή-
 σεως, ὅτι ἡ μετριοφροσύνη ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλεστέραν ἀρετὴν διὰ
 τὸν ποθοῦντα νὰ βιώσῃ ἐν σχετικῇ ἠθικῇ γαλήνῃ ἄνθρωπον.

Καὶ ἂν ἐξηρτᾶτο ἀπολύτως ἐκ τῆς ἀκλονήτου ταύτης πεποιδή-
 σεώς μου, θὰ ἤμην ὁ πιστότερος ὀπαδὸς τοῦ «λάθε βιώσας». Διότι μόνον ἐν τούτῳ εἶνε δυνατόν—κατ' ἐμὲ πάντοτε—νὰ εὔρη τις
 σχετικὴν ἡσυχίαν ἐν μέσῳ τοῦ παμπονήρου περιβάλλοντος, τὸ ὁ-
 ποῖον οὐδέποτε τὸν ἀνέχεται καὶ τὸ ὁποῖον πάντοτε, εἰς οἰανδήποτε
 κοινωνικὴν σφαιρὰν καὶ ἂν ἴσταται τις, εἶναι ἔτοιμον νὰ ῥιπῇ

καὶ αὐτοῦ τὸ ἀνάθεμά του καὶ γὰ τὸν βδελυχθῆ ἢ γὰ τὸν οἰκτίρη.

Δὲν μὲ ἐδυσκόλευσε λοιπὸν ἡ ἐγωϊστικὴ ἀξίωσις γὰ ἀνεύρω θέμα δυνάμενον γὰ καταπλήξῃ. "Ἄλλως τε ἐγίνωσκον καλῶς, ὅτι παρ' ἐμοῦ δὲν θὰ ἠξίους γὰ γίνω οὔτε ὁ διηγηματογράφος τῆς φυγῆς τῆς Κυβέλης καὶ τῶν ἄλλων κοινωνικῶν ἐπεισοδίων, τὰ ὅποια τροφοδοτοῦσιν ἀπὸ τινος τὸν ζωοστῆρα τῶν φιλολογικῶν ἀστέρων τοῦ Ἀττικοῦ στερεώματος, οὔτε θυμώσοφος κοινωνιολόγος, καὶ θὰ ἐκρινόμεν πάντοτε μακροθύμως.

Ἄλλ' ἂν οὔτε σὺ ἠδύνασο γὰ ἀξιώσης τοιαῦτα, οὔτε ἐγὼ παρ' ἐμαντοῦ, ὧφειλον ἐπιτούτοις γὰ φύγω ἀπὸ τὴν κοινοτοπίαν, τὴν ὁποίαν τόσον πολὺ ἔχω ἀηδιάσει. Καὶ ὅμως πίστευσον, ὅτι δὲν τὸ κατώρθωσα. Θέλεις γὰ ἐξηγήσης τοῦτο ὡς ἀποτέλεσμα κόρον, ὡς διασητικὴν διάλειψιν εἰς ἐργασίαν τοιοῦτου εἶδους, ὡς περίοδον πεζῶν σκέψεων, ὡς ἔλλειψιν διαθέσεως ; Εἶσαι ἐλεύθερος. Ἄλλὰ μὴ μοῦ ἀρηθῆς ποτε προθυμίαν ἐκ μέρους μου, ὅπως σοῦ παρὰ ἄσχω μίαν εἰκόνα ἐκ τοῦ φυσικοῦ μὲ χρώματα, τὰ ὅποια, ἐὰν δὲν τὰ διέκρινεν ἡ θαμβωτικὴ ζωηρότης, δὲν θὰ τὰ ἐξαρακτήριζεν ὅμως ἡ νοθεύα. Λόγι τοιαύτη προθυμία ὑπῆρχεν ἀκαμαία ἐν ἐμοί, προκειμένον γὰ συμμερισθῶ τὸν πνευματικὸν ἀγῶνά σου καὶ γὰ σὲ παρακολουθήσω εἰς τὸ φιλολογικὸν Καπιτώλιον ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς τὴν Ταρπηίαν πέτραν. Ἄλλ' ἂν τὸ πνεῦμα ὑπῆρξε πρόθυμον, ἔλευρεν ὅμως ἡ ὕλη καὶ σὺ ὑπὲρ πάντα ἄλλον γνωρίζεις ἐκ πείρας, ὅτι ἄνευ ταύτης ἡ φαντασία, ὅσονδὴποτε καὶ ἂν εἶναι γόνιμος, δὲν ἐπικουρεῖ εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐργασίαν. Χρειαίεται τέλος πάντων κἀποιοὺς πλοίαρχος Σιώρας μὲ τὸν « Ἅγιον Ἀντώνιον του », μίαν τρικυμία, κἀποιοὺς οὐρανὸς συννεφώδης, ἐν σκότος πυκνότεατον, κἀτι κύματα πελώρια, καὶ ἀγρίως τραγικὴ παρὰστασις τῆς φύσεως ἐν μέσῳ τρομακτικῆς νυκτός, διὰ γὰ πλέξῃ κανεὶς τὴν μικρὰν διήγησιν πρὸς πλασιώσιν τοῦ διακόσμου ἐνὸς περιοδικοῦ, χρησιμεύοντος ἰδίως διὰ τὴν ἀναφυχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Τοιοῦτον ὕλικόν δὲν μοὶ παρεσχέθη κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἵνα δοκιμάσω τὴν πλαστοουργικὴν δύναμιν τοῦ μυαλοῦ μου, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελον ἀποτολμήσει, περιβαλλόμενος λεοντῆν, γὰ εἰσέλθω εἰς τὸ ἄδυτον καμμιῦς νυμφρικῆς παστάδος, ὅπως ἐκεῖθεν ἀνασῶρω ὄνυπαρὰ ἐπει-

σόδια συζυγικοῦ ἢ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς τὴν βουλιμιῶσαν περιέργειαν ἀκορέστου εἰς καταβρόχθισιν σκανδάλων κοινοῦ, καταπατῶν ὄλους τοὺς γραπτοὺς καὶ ἀγράφους νόμους κατὰ τὸν καθιερωθέντα ἀνειμένον νεωτερισμὸν τῶν δανδήδων τοῦ καλάμου τῆς ἐποχῆς μας.

Διὰ τὰ μὴ ἀποτολήσω ὅμως τὰ πράξω τοῦτο, περιεπλανήθημι εἰς τὸν δαίδαλον ἐνὸς νέου λαβυρίνθου, χωρὶς ἐπὶ τέλους τὰ εὐρεθῆ ἢ Ἡρακλῆ μὲ τὸν μίτον τῆς, ἵνα μὲ ἐξαγάγῃ τῆς δυσχερείας, τῆς ὁποίας, βεβαιώσου, τὸ πλῆγμα αἰσθάνομαι βαθύτατα, διότι δὲν θὰ δυνηθῶ τὴν φορὰν ταύτην, ὡς ἐτόθουν, τὰ ἐπωφεληθῶ ἐκ τῆς εὐκαιρίας, ὅπως εἰσέλθω χειραγωγούμενος ὑπὸ σοῦ εἰς τὴν κοίτην τῆς ἐλαφροῦς φιλολογίας, ἐν ἣ τόσοι στρατιῶται τῆς γραφίδος ὀρχοῦνται καθ' ἑκάστην καρσιλαμῶν.

Ἐρωσο.

Σὸς

Σ Π. Π Α Π Α Σ